

УДК 338.631

Д. В. Леніц

М. Ф. Плотнікова,

кандидат економічних наук, доцент

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Управління інноваційним процесом як особлива сфера діяльності економіки АПК обумовлює наукову основу її організації на макрорівні, де держава виконує свої управлінські функції шляхом регулювання економіки, і на мікрорівні, де функціонують підприємницькі структури, використовуючи нові досягнення НТП. Для підвищення ефективності інноваційного менеджменту, орієнтованого на збільшення прибутку, важливе значення має мікрорівень.

Значний розвиток в Управління інноваційними процесами в аграрній сфері внесли вчені: О.І. Ареф'єва, О.Б. Бутнік-Сіверський, В.І. Благодатний, А.Ф. Бондаренко, Л.І. Воротіна, Л.М. Ганущак, В.М. Геєць, О.Є. Гудзь, В.В. Дергачова, С.М. Кваша, М.І. Кісіль, І.М. Крейдич, О.В. Крисальний, М.Ф. Кропивко, П.А. Лайко, М.І. Лобанов, Л.О. Мармуль, Н.С. Прокопенко, П.Т. Саблук, Н.М. Сіренко, П.А. Стецюк, Л.І. Худолій, В.С. Шибанін, С.В. Шолудченко, В.Г. Щербак, В.М. Яценко, а також російських науковців Г.І. Андрєєва, С.Д. Ільєнкової, Г.А. Романенка, Л.М. Хогберга, Р.А. Фатхутдінова та ін.

Метою дослідження є визначення особливостей управління інноваційними процесами в аграрній сфері.

Перспектива розвитку АПК залежить від чисельності населення регіону, зростання доходу населення і поліпшення структури харчування населення, експортної можливості регіону та ін.

Активізація інноваційного процесу і впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій і техніки у сферу АПК залежить не тільки від масштабу інвестицій в регіоні, але і від уміння знаходити новий і творчий підхід до проблеми [1–2]. Управління інноваційним процесом як особлива сфера діяльності економіки АПК обумовлює наукову основу її організації на макрорівні, де держава виконує свої управлінські функції шляхом регулювання економіки, і на мікрорівні, де функціонують підприємницькі структури, використовуючи нові досягнення НТП. Для підвищення ефективності інноваційного менеджменту, орієнтованого на збільшення прибутку, важливе значення має мікрорівень.

У аграрній сфері економіки, механізми управління інноваційними процесами на макро- і мікроекономічному рівнях являють собою комплекс взаємозалежних організаційно-технічних, техніко-технологічних, соціально-психологічних факторів, спрямованих на досягнення поставленої мети від народження ідей до випуску готової продукції (послуг) – [3–4]. Виходячи з цього, удосконалюються теоретичні і методологічні аспекти управління інноваційними процесами в аграрній сфері АПК.

У процесі аналізу і вибору стратегії управління інноваціями необхідно враховувати рівень техніки і технології, забезпеченість робочою силою, здійсненність мотивації до праці і раціоналізації робочого місця. При цьому стратегія управління інноваціями повинна бути націлена на досягнення наступних ключових задач: 1) одержання прибутку шляхом реалізації нових товарів і послуг, необхідних

© Леніц Д. В., Плотнікова М. Ф., 2016

споживачам; 2) скорочення витрат виробництва; 3) розширення ринкового сегмента збуту продукції та послуг [5–6].

Здійснення інноваційного проекту у аграрній сфері АПК вимагає об'єднання зусиль дослідників: агро- і зооінженерів, інженерів і техніків, екологів і економістів та ін. [7, с. 12]. Підготовка до впровадження інноваційних технологій починається з прогнозування нової техніки, можливості її придбання як у країні, так і за кордоном. Для здешевлення вартості проекту – виготовлення запасних частин і вузлів у власному підприємстві із застосуванням своїх матеріалів з урахуванням світових аналогів. Наступним етапом управління впровадження нової техніки і технології є експериментальна перевірка ефективності інноваційних рішень. Удосконалення і пошук нових інноваційних рішень з урахуванням ґрунтово-кліматичних умов регіону чи конкретного району. Завершальним етапом є широке залучення інвесторів і фірм ринкового напрямку для масового впровадження інноваційних рішень у практику сільськогосподарського виробництва [8, с. 305].

Важливим джерелом впровадження інноваційних технологій і техніки у сільськогосподарське виробництво є створення інноваційного фонду в межах Міністерства аграрної політики України, науково-виробничих об'єднань, концернів, корпорацій, фінансово-промислових груп, а також агрофірм і сільськогосподарських підприємств незалежно від форм власності. Як свідчить досвід, найбільший ефект може бути отриманий у тому разі, якщо нова техніка буде сконцентрована в спеціалізованих підприємствах типу МТС або організаційних формуваннях ринкового напрямку. Тому необхідно активно використовувати всі можливості створення МТС і прокатних пунктів для підтримки аграрних і селянських (фермерських) господарств, розширити лізингову форму постачання сільськогосподарської техніки, у тому числі зернозбиральної, сільським товаровиробникам. Постачання техніки по лізингу на три роки вигідно тільки орендодавцям і лізинговим компаніям.

Стратегія управління інноваційними процесами в аграрній сфері АПК повинна базуватися на пріоритетних напрямках розвитку сільського господарства з урахуванням особливості регіонів, можливості втілення в життя нових напрямків науки і техніки власними силами і коштами. Управління інноваційними процесами у аграрній сфері охоплює інтереси багатьох аграрних підприємств і потребує допомоги науково-виробничих установ. Обстеження багатьох агроформувань регіону свідчить про те, що вирішення питань планування та регулювання інноваційних процесів в аграрних підприємствах потребує методологічної допомоги керівникам і спеціалістам у розробці бізнес-планів з організації та впровадження інноваційних рішень. При цьому методологічним центром для надання допомоги повинні бути профільні наукові установи, техноагропарки, державні та недержавні інноваційні структури, які створені у регіонах і відповідають за впровадження інноваційних рішень у практику виробництва аграрних підприємств.

Послідовне перетворення в життя ринкових методів і принципів господарювання обумовили необхідність дослідження інноваційних процесів, які відбуваються у світовому сільськогосподарському виробництві, і впровадження їх у вітчизняне виробництво. Інновація як сукупність техніко-технологічних, організаційно-економічних та інших заходів, спрямованих на досягнення успіху у бізнесі, є потенційною можливістю підвищення ефективності виробництва, а ефективність самих нововведень залежить від системи управління. У зв'язку з цим визначено її основні категорії і поняття "новація" і "інновація", предмет і метод дослідження. "Управління інноваційними процесами" – більш широке поняття, ніж "інноваційний

менеджмент". І управління цими процесами потребує наукової основи організації, планування і управління нововведеннями з метою підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі можуть полягати в поглибленні обґрунтування основних засад управління інноваційними процесами у вітчизняній аграрній сфері з метою їх ефективного освоєння та набуття Україною статусу конкурентоспроможної держави на світовому ринку.

Список джерел (References)

1. Садиков М. А. Структурна перебудова та інновації у сфері АПК // Економіка АПК. – 2000. – №10. – С. 64–66.
2. Садиков М.А. Використання міжнародного стандарту фінансового й управлінського обліку при розробці інвестиційного проекту. Проблеми ефективного функціонування АПК в умовах нових форм власності та господарювання: Кол. монографія у двох томах. Т. 2 / За ред. П.Т. Саблука, В.Я. Амбросова, Г.Є.Мазнева – К. : ІАЕ, 2001. – С. 402–403.
3. Арсеенко А. Инновационный процесс и инвестирование нововведений (экономические, социологические и социально психологические аспекты) [Текст] /А. Арсеенко // Віче. – 1995. – №7. – С. 76–94.
4. Власова А.М. Инновационный менеджмент: [учебн. пособие] / А.М. Власова, Н.В. Краснокутская. – К. : КНЕУ. – 1997. – 92 с.
5. Боліла С. Ю. Формування системи управління інноваційним розвитком АПК регіону / С. Ю. Боліла // Таврійський науковий вісник / М-во аграр. політики Укр., УААН, Навч. – наук. – вироб. комплекс "Херсон. агроун-т" ; ред. В. О. Ушкаренко. – Херсон : Айлант, 2006. – Вип.44. – ISBN 966-630-055-7. – С. 201–211
6. Володін С. А. Методичні підходи щодо інноваційного бізнес-проекування в аграрній сфері / С. А. Володін, Л. В. Шанда // Економіка АПК : Міжнародний науково-виробничий журнал. – К. : ТОВ "Редакція міжнародного науково-виробничого журналу "Економіка АПК". – 2009. – № 11(181). – С. 11–18
7. Громов О. А. Інноваційний розвиток української економіки / О. А. Громов // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: друга Міжнар. наук.-практ. конф. 19 груд. 2008 р. : тези. доп. – Харків, 2008. – С. 12–13.
8. Плотнікова М. Ф. Напрями удосконалення управління інноваційними проектами в Україні / М. Ф. Плотнікова, О. Ф. Присяжнюк // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2013. – №776. – С. 303–308.

Одержано 15.11.2016